

12/4. 94

Rakvický zpravodaj

č. 1 / 1994

vydává obecní rada v Rakvicích

Rakvičané na slovíčko . . .

Začínáme druhý rok samostatného Česka a vcelku s optimismem. Na Slovensku zuří politická a ekonomická krize, u nás je situace nepoměrně lepší, i když máme daleko k úplné spokojenosti.

Rok jsme zahájili krásnou plesovou sezónou, ve které se již projevily nové ekonomické vztahy. Soukromí podnikatelé se jako nově vyrostlí sponzoři zasloužili o nebývale bohatou tombolu a finančně povzbudili kulturní život obce, který po tři roky stagnoval. Současná chasa potvrdila svoji dobrou úroveň, skvěle zorganizovala krojový ples, nacvičila besedu a dobře reprezentovala Rakvice i v okolních obcích. Novou tradici plesů založila Základní umělecká škola při ZŠ v Rakvicích. Za ples roku však lze považovat "Muzikantský ples", který k nám přilákal tři kapely a spoustu přespolních účastníků. Dobrá pověst Rakvic těmito akcemi příjemně vzrostla.

Nová doba se projevuje v hledání vlastního já u každého občana i obce. Zmizela doba citelných dotací a čekání na příkazy shora. Každý se musí naučit spoléhat se jen na vlastní síly. Odvážným podnikatelům se začíná dařit a jejich nové zkušenosti budou cenné i pro obec.

V letošním listopadu budou uspořádány volby, takže rok 1994 bude i rokem bilancování a přemýšlení jak dál. Občané budou volit své zástupce do vedení obce. Převládá názor, že za současných ekonomických podmínek to musí být lidé schopní a podnikaví, kteří budou zárukou jejího dalšího rozvoje. Voliči budou nepochybně dávat své hlasy ne ani tolik politickým stranám, jako občanům, které osobně znají, ví o jejich schopnostech a věří jim. Navíc budou mít možnost kriticky sledovat jak zvolení zástupci plní jejich důvěru.

Černou mûrou našeho obecního zastupitelstva zůstává dostavba čistírny odpadních vod. Dotace nebudou a obec musí hledat miliony ve vlastních rezervách a podnikání. Bude to perná zkouška pro nás pro všechny, protože každý musí mít zájem na zdravé ekologii obce a přiměřeně k tomu přispět.

Redakce Zpravodaje Vám přeje hodně zdaru do společného úsilí a sama na sebe bere svůj díl odpovědnosti ...

Redakční rada

Rakvice z radnice - aneb co je za námi a co nás ještě čeká...

A je tu zase začátek jara. Tak jako na začátku každého roku, jsou i letos plány a úvahy, co chceme v tomto roce udělat. Vezmeme-li však v úvahu čas od nástupu zastupitelstva, jsme již před závěrem. Dá se říci, jdeme do cílové rovinky. A to je již stav, který se dá i rekapitulovat, co se za tuto dobu podařilo vykonat a co zbývá ještě na závěr.

Obecní zastupitelstvo zahájilo svou činnost za podmínek, které jsou dosti tvrdé a nelze je srovnávat s podmínkami předcházejícími. Ať se to týká způsobu sestavování rozpočtů a získávání finančních zdrojů, tak i vlastní realizace akcí, které byly prováděny. V prvních dvou letech byly finanční rozpočty okresním shromážděním sestaveny poměrně pozdě. Prakticky až v průběhu června. To návazně těžko umožňovalo zahájení prací na komunikacích s dostatečným předstihem. Toto mělo za následek dosti časové vypětí na rychlost prací, tak i na to, aby byly prostředky plánované na rok prostavěny a vyčerpány.

První akce, která byla prováděna, byla stavba již zahájené stavby čističky odpadních vod a dostavba horní školy. Vzhledem k potřebě značných finančních prostředků, nebyly již žádné další akce obci dotovány. Z vlastních prostředků, které byly během roku uspořeny byla vybudována III. ulička a část plynovodu v ulici Svislá. Taktéž byly z iniciativy občanů zahájeny přípravné práce na opravě kostela. Jednalo se o zajištění a stavbu lešení a o část prací na věži. Omezená částka ze zbytku rozpočtu byla vyčerpána na úpravu některých chodníků.

V dalším roce pokračovala stavba čističky a dostavba školy. Na další akce již bylo možno vytvořit částečné rezervy, aby byly práce co nejdříve zahájeny. Způsob provádění vozovek, který byl navržen firmou Ekoingstav pro III. uličku, se ukázal být velmi vhodný a rychlý. Proto se na dalších vozovkách již praktikoval. Bylo to v ulici "Nová" a "U hřiště". Firma Ekoingstav je provedla poměrně rychle s ohledem na co nejmenší dopad na obyvatele. Také dostavba školy byla, včetně vybavení, dokončena. Terénní úpravy se prováděly již za chodu. Obec dluží za tuto akci dodavateli ještě zbytek finančních prostředků, který je umořován pronájmem obecních pozemků. Taktéž na čističce byla dokončena technologie a část stavebních prací na provozní budově a venkovních objektech.

Na kostele bylo ještě v zimě demontováno lešení a přemístěno z hotové věže na budovu kostela. Ta byla tak jako věž otlučena, omítnuta, staticky zajištěny klenby, opravena střecha, zhotoveny rýny a zalíčena. Na tuto akci byly maximálně využity možnosti dotací z církevního a kulturního referátu. Tyto finanční zdroje spolu s velkou iniciativou lidí umožnily tuto akci uskutečnit. Z dotací byly získány mimo jiné barvy a měděný plech, které zajistila diecéze z Rakouska

v hodnotě minimálně 350 tisíc korun. Prostředky obce byly poskytnuty vzhledem k možnostem omezeně.

V roce 1993 byly k dispozici velmi omezené finanční prostředky. Rozpočty obcí byly dotovány jen minimálně. Prakticky pokryly pouze nejnútnejší výdaje (osvětlení apod.), zbytek finančních prostředků byl použit na provoz základní a mateřské školy. V závěru roku se přesto podařilo vytvořit rezervu, která byla okamžitě použita na výstavbu vozovky v ulici "Hřbitovní". Do této akce investoval podnik Závlahy 0,5 mil. korun, obec pak 800 000 Kč. Pokud by akce nebyla do konce roku uskutečněna, 0,5 mil. korun od podniku Závlahy by již nebylo možné získat. Byl zde problém, že se vozovka budovala v době vinobraní, ale je to již za námi.

Z dalších akcí, které byly v tomto roce provedeny, mohou jmenovat např. úpravu pietního místa utonulých dětí na hřbitově a úpravu hlavního kříže. Dále byl zrestaurován barokní kříž u kostela, opraven pomník padlých, do kterého byla zabudována pamětní deska židovským spoluobčanům. Bylo provedeno odvodnění středu náměstí a odvlhčení základů kostela tak, aby bylo možno tyto plochy upravit a vydláždit. Budou na to použity kostky z ulice "Hřbitovní". V samém závěru roku byla provedena náročná opravatopení na základní škole.

V letošním roce chceme podle odsouhlaseného plánu rozpočtu (předpokládaných příjmů obce) dokončit a zprovoznit čističku odpadních vod, zahájit práce na dokončení plynofikace obce, vybudovat vozovku na ulicích "Vinařská" a "Krátká", aby děti nemusely chodit do školy přes jezera bláta a za bezpečnějších podmínek, než na ulici "Horní".

Dále musíme vybudovat uložistiše kontejnerů na odpad v dolní části obce. Na řešení likvidace odpadů z obce byly vynaloženy již značné částky v uplynulém období. Příspěvek na skládku Hantály, jejíž jsme akcionáři, činil 200 tisíc korun, na nákup 4 ks kontejnerů 240 tisíc korun, na vybudování rampy s oplocením kontejnerů min. 60 tisíc korun, na projekt rekultivace stávající skládky se třemi kontrolními vrty 100 tisíc Kč.

Další z plánovaných akcí je generální oprava veřejného rozhlasu, vydláždění středu náměstí a také budova obecního úřadu. Je nutno opravit fasádu a ostatní nejnútnejší práce včetně okapů, které se budou vyměňovat i na dolní škole.

Když se vše podaří, bude podzim a pak to zase zrekapitulujeme, co byla zbožná přání a co se skutečně podařilo.

starosta

Školství v Rakvicích

Školství bylo i v zemích koruny České až do 19. stol. pod správou římskokatolické církve. Školy byly udržovány při bohatých katedrálách, kostelech a klášterech. Na sklonku XIII. století byly zřizovány farní školy (v Brně, Znojmě, Jihlavě, Mohelnici). Do té doby školy navštěvovaly kněží a šlechtičtí mladíci, zejména po té, kdy výchova školská byla svěřena jezuitskému řádu. Tento řád se staral především o střední a vysoké školství.

Školství v Českých zemích ať vysoké, střední nebo národní bylo ještě v první polovině XVIII. století ve velmi smutném stavu. Toto si uvědomovala císařovna Marie Terezie. Proto usilovala o jeho vymanění z vlivu jezuitů. Podřizovala je postupně státním orgánům. Největší pozornost věnovala zvelebení národního školství. Také moravští stavové pociťovali velký nedostatek tohoto školství. Proto nařídila (1749), aby vrchnosti patronové zřizovali tam, kde byla farnost, obecné školy. Těmto příslušelo dosazovati do škol učitele. Učitel, který na ni byl dosazen, musel být vyzkoušen od příslušného faráře nebo přímo příslušnou biskupskou konzistoří. Pokud jde o vyučovací jazyk, nařídila Marie Terezie (9. července 1763), aby se na nižších školách bral "náležitý zřetel k vyučování jazyku českému". Dekretem z 23. července 1763 projevila rozhodné přání, aby "také němčina byla usilovněji než dosud šířena a za tou příčinou nebyly přijímány na školy za učitele osoby,

kteří by této řeči nebyly schopny". Vyučování na národních školách bylo v té době závadou pokroku. Byly proto v roce 1771 vypracovány osnovy, jejichž hlavní zásadou bylo, že pro nejnižší třídu lidu, které vykonávají jen těžkou tělesnou práci, má se vyučování omezit jen na nejnужnější základy povšechného vzdělání. Pro ostatní společenské vrstvy se mělo vyučování zařídit tak, aby se dítě do dvanáctého roku svého věku naučilo všemu, co bude v životě potřebovat. Školy nejnižšího stupně byly rozděleny do tří stupňů, a to na školy vesnické, kde se učilo jen "prvním začátkům vědomostí", dále školy štěpné, zřizované ve městech a městysích, kde si mládež měla "osvojit nejnужnější užitečné vědomosti" a konečně školy vzorné, zřizované v hlavních městech, kde obor poznání měl být co nejvíce rozšířen. Pro venkovské školy pak byly vydány osnovy. Od roku 1766 byly pro učitele hlavních a vesnických škol pořádány kurzy v Brně. V roce 1774 byl pro vesnické školy vydán nový školní řád, který určoval, že ustanovit učitele na tyto školy přísluší obcím. Nesměl být přijat za učitele, kdo se nevykázal vysvědčením z normální školy. Obce nesměly za učitele dosazovat podle toho, kdo si kladl nejlacinější požadavky a nesměly jej také podle libosti "jako čeledína propouštět". Proto každý nově ustanovený učitel dostal "od úřadu dekret, jímž mu bylo jeho místo zajištěno".

Podle školního plánu z roku 1774 byla správa škol svěřena školské komisi složené ze státních úředníků, některých vynikajících duchovních a praktických znalců školství. Císař Josef II. nařídil povinnou školní docházku a uložil zpřísnění kontroly zvláštní školskou komisí. Této komisi podléhali krajsí děkanové, kteří dohlíželi na obecné školy a těmto pak místní "školdozorci". Místním školdozorcům bylo uloženo dohlížet na školní docházku dětí a učitelé, aby "soukromým chováním nepodávali dítkám příklad pohoršivý". V roce 1787 nařídil císař, aby při každém krajském úřadě byli ustanoveni světší školdozorci škol hlavních a trioviálních. Tito byli podřízeni krajskému hejtmanovi. Dostali titul školních komisařů. Hmotné postavení učitelů bylo v první polovině 18. stol. neutěšené. Učitel nedostával od obcí žádné stálé služné. Byl odkázán na tzv. "sabotales", který si musel od rodičů školních dítek sám vybírat. Mimo to dostával od sedláků koledy. Později však začal dostávat od obce požitky v penězích, které nepřesáhly ročně 50 zlatých. Za služby varhanické dostával ročně rovněž nějaké požitky v penězích. Hrával a zpíval na svatbách a pohřbech. Vesnický učitel se zabýval prací na poli obcí mu přiděleném, chovem drůbeže, sadařením atd. K nápravě opravdu bedných poměrů došlo teprve v posledním desetiletí panování Marie Terezie. Při těchto opatřeních, která znamenala určité zlepšení hmotného postavení bylo zdůrazněno, že při přiznání platů učitelům se mělo hledět více k naturálním dávkám než k penězům. Požitky učitelů byly nedostatečné. V dekretu zemském z roku 1777 bylo konstatováno "kterat sotva deset učitelů v Čechách ze své školní služby živi býti mohou, ostatní pak velmi zle, mnozí ještě hůř než pastevci a čeledínové se mají". Proto nemělo být učitelům bráněno, zaměstnávat se vedle školní služby nějakým počestným zaměstnáním nebo řemeslem. Jenom neměli v létě dělat sedlákům pastevece, hrát v krčmách při muzikách. Bylo jim naopak doporučeno zabývat se sadařstvím, zahradnictvím a včelařstvím. Tento dekret doporučoval obcím, aby "rodiče za dítky řádně sabotales odváděli".

O počátcích školství v Rakvicích se nedochovaly žádné listinné záznamy. V záznamech kronikářky Františky Suchyňové lze se dočíst: Žádnou listinu nebo poznamenání není lze při rakvické obecní škole nalézt, z nichž by se počátek školního domu neb vyučování zjistit mohl, neboť před zavedením normálního vyučování každá obec měla svobodnou vůli sobě voliti učitele, kterého chtěla, ovšem musela tohoto vydržovati a místnost k vyučování obstarati." Z tohoto archaicky psaného textu můžeme usoudit, že nejde o vlastní zápis nebo zjištění kronikářky, nýbrž jde o text starší, zaznamenaný někým, kdo již v dřívějším století se pídil po podkladech, v nichž by vypátral, kdy skutečně došlo k začátkům školství v Rakvicích. Totéž konstatování najdeme v brožuře vydané u příležitosti výročí obecné a měšťanské školy v roce 1982. Přes tato zjištění jsem se pokusil vystopovat aspoň nějaký konkrétní fakt, který by nepřímo uvedl na stopu počátků školství.

Při novém zkoumání počátků školství v Rakvicích bylo v záznamech o zvláštních obecních účtech zjištěno, že v roce 1718, 1723 a 1724 "rektorovi" bylo v těchto letech "dáváno při vystoupení při církevních úkonech po 15 krejcarech" nebo že chodil po koledách. Z toho nutno dovodit, že již v těchto letech byla v Rakvicích vesnická škola. Konkrétní záznamy o existenci školy v Rakvicích jsou pak až z roku 1754. To v souladu s tehdy platnými

předpisy byl obcí přijat jako učitel Libor Hlaváček, který učil až do roku 1784. První školu nechala obec na vlastní náklad postavit vedle obecní hospody. Lze se domnívat, že to bylo před rokem 1754. Učitelem, který tu po Liboru Hlaváčkově vyučoval byl Jan Schleier, rodák ze Starovic u Hustopeč. Učiteloval až do své smrti, to je do roku 1806, kdy rakvická škola, která měla jen jednu vyučovací místnost, vyhořela. Tato škola vyhořela 15. května 1806 v den slavnosti nanebevstoupení Páně.

Vyučování bylo přeneseno do domu č. 5, kde se po dva roky vyučovalo opět ve velmi stísněných podmínkách. Podle dochovaných údajů hmotné postavení učitele se nijak nelišilo od podmínek, v nichž žili ostatní učitelé vesnických škol na Moravě. Jeho plat byl na hranici bída. Plat mu byl přiznáván obcí a byl z valné části vyjádřen v naturální hodnotě. Proto v souladu s vydaným zemským dekretem z roku 1774 doplňoval své nedostatečné požitky. Jak učitel vykonával řadu dalších prací především pro obec. Jan Schleier a po něm další učitelé měli přiděleno pole ve výměře půl míry, to je asi 10 arů, jehož výnos byl odhadnut ve výši 2 zlatých a louku, jejíž výtěžnost činila dvě fůry sena a jednu fůru otavy, jejichž cena byla odhadnuta na 16 zlatých.

Podle školního řádu byla každá rodina, která měla ve škole děti, povinna platit tzv. "sabotales", tj. naturální dávku za nejvýše dvě děti z jedné rodiny, chodící do školy. Za každé takové dítě platili rodiče 1/4 měřice pšenice (1 měřice činila 62 a půl litru) a 20,5 měřice žita. Cena jedné měřice pšenice činila 2,5 zlatých a cena 1 měřice žita činila 2 zlaté. Chodily-li z jedné rodiny 3 a více dětí, odváděla za ně tyto naturální dávky učitelé obec, a to za třetí a každé další dítě 4 měřice pšenice v ceně 10 zlatých a 15 měřic žita v ceně 30 zlatých. Učitelé byli rodiče dětí chodících do školy povinni dávat ročně 3 a půl pecna chleba. V peněžní hodnotě dostával učitel z obecní pokladny roční služné ve výši 40 zlatých. Dále dostával z každého dítěte v první třídě 1,5 krejcaru a za dítě ve II. třídě 2 krejcare týdně. Z takto získaných finančních prostředků musel učitel platit svého pomocníka. Vedle toho měl na úklid školy určeno 12 zlatých ročně. Poněvadž výše uvedené příjmy nestačily, vykonával učitel další služby, především varhanické služby, jak regeuschori, a to z kostelní pokladny. Od obce dostával za zpívání Pašijí a při procesích, za opravy varhan, za opravy věžních hodin a při účasti na pohřbech, svatbách atd. dostával od rodin, popř. za další služby za předčítání veřejných listin občanům, za koledy apod. Později dostával od obce za písařské práce. Po Janu Schleierovi byl obcí přijat jako učitel Antonín Schleier, jeho syn, který nastoupil na školu v roce 1806 a působil na ní do roku 1824, kdy ve věku 47 let zemřel. Panu učitelu Schleierovi, který je v obecních zápisech označován jako "rektor", bylo přiznáno peněžité služné v roce 1822 ve výši 50 zlatých, za natahování hodin 7 zlatých, za akcidence (to je za příležitostné práce pro obec) 4 zlaté ročně. Antonín Schleier se podílel na vyměřování daně, pracoval při obecních konfiguracích atd. Dalším učitelem na škole byl Josef Olt, který byl rodákem z Koběřic na rakvické škole působil 6 let. Ve školním roce 1830/1831 byl přijat obcí za učitele Pavel Čechák, rodák z Velkých Pavlovic. Jeho působení v Rakvicích spadá do doby svojí povahou revoluční, a to jak po technické stránce, tak i národní a politické. Jednak došlo po vyvlastnění pozemků pro stavbu dráhy (1837) a v roce 1839 byla na dráze zahájena doprava, Pavel Čechák vychoval první

pokrokovou generaci. Dvě významné osobnosti, a to Josef Eduard Koryšl a Vlastimil František Průdek a jeho bratr kněz, o nichž bylo ve zpravodaji několikrát psáno. A další osobnosti vyšly z jeho školní líhně. Bez přímého výchovného a kulturního působení Pavla Čecháka by nedošlo k růstu národního uvědomění v Rakvicích. Národním uvědoměním, které Pavel Čechák ve své pedagogické práci rozvíjel svědčí skutečnost, že oba velcí Rakvičané Koryšl a Průdek díky vlasteneckému působení Pavla Čecháka se postavili do čela vzdělanců našeho kraje, ale svým vlasteneckým, osvětovým i politickým působením zažehli plamen vlastenectví v širokém rozměru.

O působení Pavla Čecháka a jeho vlivu na růst národního uvědomění v Rakvicích svědčí i další doklad. Např. jeho žák, sedlák František Malinka, vyjádřil svoje vlastenectví takto: "Vůkol mě není než radost božská spokojenost. Jak krásné je toto stavení světa, vykázané mě k obydlí. Kamkoli se ohlédnu, kamkoliv pokročím, všude je veliký Tvůrce přím. Užitečným chci já býti, pro mou vlast všechno učiniti. K tomu dal mi Bůh rozum, chci ji hájit, zůstat upřímný." Práce Pavla Čecháka jako učitele působícího velmi dlouho v Rakvicích nebyla dosud doceněna.

(pokračování)

JUDr. Hubert Režný

stará škola v Rakvicích

Občan a obec

Na podzim letošního roku proběhnou po čtyřech letech komunální volby. Není proto od věci si připomenout, co to pro občana - voliče znamená.

Na rozdíl od "velké politiky", která drtivou většinu občanů zajímá pouze z období voleb do parlamentu eventuelně senátu, komunální politika je pro každého důležitá stále. Hlavní možnosti, jak může občan zasáhnout do obecního dění jsou právě komunální volby. Výsledky voleb do obecního zastupitelstva určí jeho složení a tomu odpovídající pracovní výsledky. Ty mají dopad na každého občana po celé volební období. Pro členy zastupitelstva přináší zvolení více povinností než práv. U občana je tomu naopak.

Je jistě samozřejmostí, že do zastupitelstva kandidují občané s různými politickým směřením, ale v podstatě s jedním cílem. Pracovat NEZIŠTNĚ pro obec a její občany. Vyhledem k možnostem obecního úřadu

jsou občané o činnosti obecního zastupitelstva informováni dvojím způsobem. Jeden je prostřednictvím Rakvickeho zpravodaje. Druhou možností získání informací je veřejné zasedání. Je překvapující, jak malý počet lidí se veřejných zasedání účastní. Bývá to v průměru 5 až 6 osob. Takový je zájem občanů o dění v obci. Je potom těžké mít představu o tom, jak zastupitelstvo rozhoduje, kdo ze zvolených zástupců se zasedání účastní, zkrátka jak si plní své povinnosti vůči občanům, které na sebe vzal ryze dobrovolně. Jistě by se potom na práci starosty i zastupitelstva dívali občané z jiného úhlu, než jen kritického. Protože pracovat v nových ekonomických podmínkách zvláště na obci je velice náročné.

Mít zájem o dění v obci by měl mít občan nejen jako právo.

Pavel Suchánek

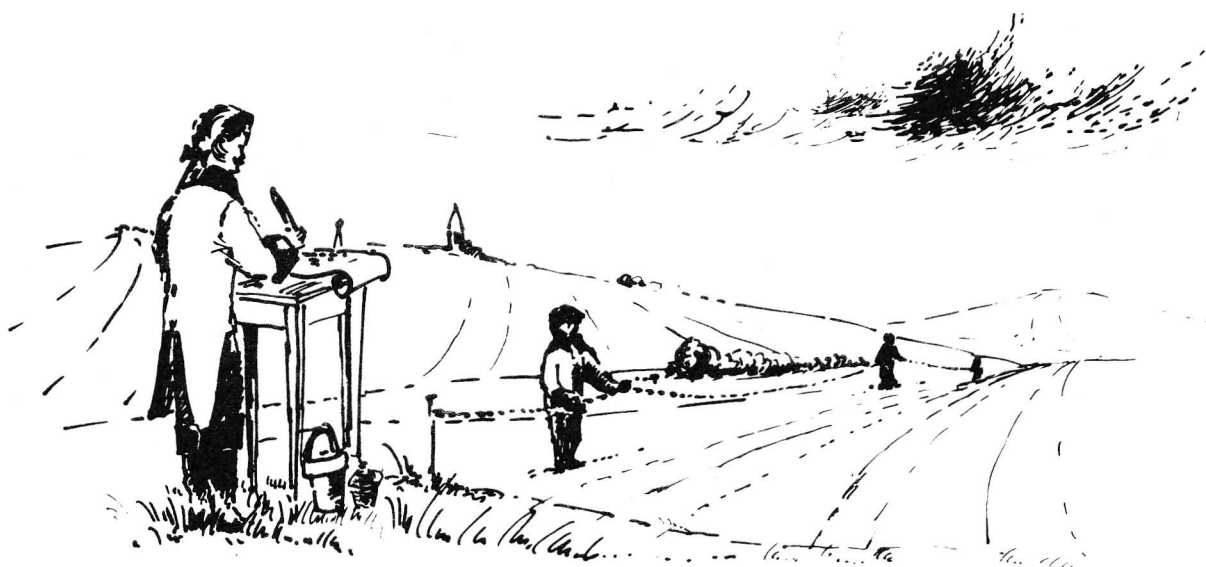

Proměny

Tereziánský a Josefínský katastr a Rakvice

Válka a španělské dědictví (1714) a nebezpečí války s Tureckem si vyžadovalo velkých vojenských nákladů. Proto císařský dvůr císaře Karla VI. žádal český a moravský sněm o stále vyšší náklady především na armádu (gantum militare). Oba sněmy se bránily, ale nakonec přistoupily na to, že je třeba hledat zdroje ve zvýšení daní, především daně z pozemků. Zdrojem této daně byl výnos pozemků, a to jak poddanských tak z pozemků šlechty. Zjistit výnos půdy znamenalo znát její rozsah, kvalitu půdy, její výnos. Dokonce 17. stol. nebyly dostatečně vypracovány katastry, které by tvořily přesný soupis pozemkového majetku jako podkladu pro vyměřování daní. Nejstarší katastr jako podklad pro soupis poddanské půdy (rustikálu) byl z doby 1653-1655. Pro vysvětlení je třeba uvést, že katastr je zakreslení a soupis pozemkového majetku, který slouží k výpočtu pozemkové daně. Zakreslení pozemkového majetku je zobrazeno v katastrální mapě. Tato mapa zobrazuje polohu a rozsah daní podrobených pozemků. Aby bylo možno co nejpřesněji a v plném rozsahu vyměřovat, bylo z podnětu císařského dvoru císaře Karla

VI. Habsburka rozhodnuto, že má dojít k tzv. "rektifikaci" všech pozemků v jeho říši, tedy i v zemích koruny české. To znamenalo, že mělo dojít k jejich přesnému vyměření počínajíc rokem 1713. Byla vytvořena komise, která vyhlásila ve všech krajích příslušná ustanovení jak rektifikaci provádět a byly poslány do nich i příznávací tabulky. Tuto práci přerušil mor, který tehdy vypukl. Když pak došlo k soupisu majetku a vyměřování daně, rektifikace všech gruntů, ukázalo se, že jde o obrovskou práci. Tato práce se protáhla až do doby, kdy se vlády ujala Marie Terezie. Když vyměřovací práce skončily, majetkové poměry byly zachyceny v daňovém příznání (fasse) majitelů půdy. Tato fasse zachycovala, jaký je výtěžek obilí a sena atd. po skončení sklizně. Příznání vrchnostenská nebyla kontrolována, ale daňová příznání poddaných byla zkoumána dodatečným vyměřováním. Na základě takových příznání bylo stanoveno, že poddanský pozemek, jenž i s vedlejšími příjmy poskytoval výtěžek 180 zlatých, tvořil usedlost, ze které se mělo platit 60 zlatých ročně.

Práce trvaly více než třicet let, byly ukončeny v roce 1747. Podle zpracovaných podkladů byl výnos jednoho lánu (selský lán měřil 16,8 ha) stanoven na 180 zlatých, tedy plnou třetinu. Tento výsledek byl však ve Vídni změněn tak, že bylo zemím koruny české připsáno 11 200 neexistujících usedlostí, čímž se stalo, že ne z výnosu 180 zlatých, ale ze 142 zlatých se muselo z lánu platit 60 zlatých. Tím byly usedlosti v zemích českých daňově přetíženy. Při oceňování pozemků se přihlíželo k velikosti pozemku a bonitě půdy. Výtěžek pozemků byl vypočítáván tak, že od výnosu byl odečten příslušný náklad vynaložený na dosažení výsledku. K tomu byly připočteny příjmy z chovu dobytka, ovocnictví atd.

Při oceňování vrchnostenských pozemků byly tyto zvýhodňovány tím, že náklad vynaložený na dosažení výnosu na jeden lán byl stanoven vyšší částkou než u poddanské půdy. Další zvýhodnění spočívalo v tom, že do příjmů vrchnosti nebyly započítány příjmy, které šlechta měla od poddaných. Tím se stalo, že zatím co sedlák platil z lánu 60 zlatých, platila vrchnost z lánu pozemků jen 15 zlatých.

V Rakvicích bylo zpracování katastru ukončeno v roce 1749. Podle tohoto katastru byli v Rakvicích pololánici, čtvrtlánici a podsedci. Selský lán měl výměru dnešních 18,6 ha, půllán 9,3 ha, čtvrtlán 4,6 ha, podsedeček 2,5 ha půdy. Domkaři podle výše vyměřované daně měli maximálně 9 arů půdy. V Rakvicích žili v té době ještě hofeři nazývaní též podruzi. Tato skupina rakvických obyvatel byli zemědělskými dělníky. Žili v podruží (pronájmu) u svého zaměstnavatele. Podle dochovaných údajů (z roku 1775) platil pololáník v Rakvicích 40 zlatých a 51 krejcarů daně, čtvrtláník 19 zlatých 51 krejcarů daně, podsedeček platil 15 zlatých a 27 krejcarů daně a domkař platil 1 zlatý a 27 krejcarů daně. V roce 1785 nařídil císař Josef II. svým dekretem zpracovat nový katastr nazývaný Josefský. Tento se stal základem pozdějšího stálého katastru. Josefský katastr vytýčil pravidlo, že k úhradě státních potřeb musí přispívat každý majitel půdy bez ohledu na to, zda jde o půdu poddanskou (rustikální), či o půdu šlechty (deminiální). Jinými slovy vyjádřeno - základem zdanění měla být nadále pouze povaha půdy (výměra a bonita a užitek, který nesla) bez ohledu na to, zda ji vlastní sedlák či šlechtic. Hrubý výnos půdy se stanovil v peněžní hodnotě a podle běžných tržních cen, tak jak jej jednotliví vlastníci přiznali. Skály, holé hřbety, močály a půdy, které nebylo možno použít ani jako pastviny ani jiným hospodářským účelům, byly vyloučeny z vlastního měření. Avšak silnice, cesty úvozy, vodní strže a dále návsi, náměstí, famí pozemky, zádušní a školní pozemky, hřbitovy byly z měření vyloučeny, tedy nezdaněny. Měření pozemků nesoucích úrodu bylo prováděno pro každou obec zvlášť. Délky byly vyměřeny ověřenou latí - jeden vídeňský sáh dlouhou. Jeden sáh měřil 18,96484 metru. Výměra polí pak byla stanovena v dolnorakouských jitrech, to je v rozsahu 1600 m² (nazývaných také katastrální jitra). Pozemky jedné obce byly rozdělny v uzavřené celky, které byly nazývány trati

nebo hony ohraničené cestami, potoky apod. Každý pozemek v jedné trati (honu) dostal své zvláštní číslo. Toto číslo bylo nazýváno "číslem topografickým". Vzájemná poloha a tvar pozemků v jednom honu byly zobrazeny ve zvláštních náčrtcích polohopisných, ve kterých vedle majitelova jména bylo uvedeno vždy topografické číslo.

Pro každou obec byly pořízeny seznamy, ve kterých vedle popisu polohy udání topografického (místopisného) pojmenování trati (honu), byla uvedena i topografická čísla, jména majitelů a výměra jednotlivých pozemků. Nebyla udávána výměra pozemků, které jak už jsem uvedl, neměla být zaměřována a tedy i zdaňována. Katastrální práce prováděli inženýři, kteří provedli i zevrubný odhad půdy. Zpracované katastrální mapy josefských zeměměřičů zaznamenaly veškerá "v ústech lidu běžná jména pozemkových úseků (tratí, honů)". Tím byl sjednán základ pro historickou topografii Moravy i jednotlivých míst. Těchto prací využívala vrchní bemiční komise, která práce řídila k tomu, že "nabádala k lepšímu zužitkování půdy, zejména k rušení příliš četných rybníků, k vysoušení vlhké půdy". Byly to počátky meliorací.

Na Moravě bylo vyměřeno 3 483 437 jiter úrodné půdy. V Rakvicích skončily práce na Josefském katastru v roce 1788. **Výměra úrodných polí činila 3 169 jiter a 150 sáhů, z toho bylo polí 1 906 jiter 656 sáhů, vinogradů 163 jiter 205 sáhů, luk a zahrad 581 jiter 238 sáhů, pastvin 482 jiter 604 sáhů, lesů 36 jiter a 1316 sáhů.** V Josefském katastru byly už uvedeny tyto trati (hony) polí a luk: Jezero na hranicích, Podox. Za lesem, Zadní Koza, Přední Koza, Trokviz, Homí a Dolní Louky, Pod Koziperky, Koziperky, Zacle, Krátký, Hlaviny, Nad Koziperky, Pod Zaječím, Krefty, Pod Krefty, Hrubý Hemivy, Předanky, Malý Hemivy, Kopce, Šedličky, Vinkel, Bílý Hliny, Bílce, Háček, Rybníky, Nad rybníkem, Mezi rybníky, Pod Trkmanským rybníkem, Trkmanské louky, Roviny, Nová hora, Trkmanská hora, Trkmansko, Za rybníky, Pod dědinou. Při zavedení topografických (místopisných) čísel polí dostaly i jednotlivé usedlosti svá popisná čísla. V době provádění měření a popisů polí dostaly i usedlosti v Rakvicích svá popisná čísla. Rakvice v té době měly 58 půllánů, 4 čtvrtlány, 20 podsedků a 25 domkařů. Usedlosti půllánů, čtvrtlánů a podsedníků byly označeny jako grunty. Ty byly soustředěny v prostoru dnešního náměstí a valné čisti ulice Dolní. Z příjmení majitelů gruntů i domkařů se zachovalo jen několik příjmení, a to Lukeš, Foukal, Hajda, Jílek, Suchyňa, Bednařík, Holub, Buchta, Chrástek, Filípek, Průdek, Roháč, Burian, Cabal, Obhlídal, Vajbar, Machač, Štefka, Korčák, Krčka, Nečas, Minařík, Procházka a Rozsypal.

Nová jména, která se v Rakvicích dnes vyskytují jsou důsledkem migrací, které v průběhu téměř 2 století proběhly. Vysledovat tento příliv obyvatel by si vyžádalo velkou práci. Jsou však občané, kteří si dali práci, aby svůj původ a své předky vysledovali. Mají vypracované své rodinné stromy a jsou na pyšni.

JUDr. Hubert Režný

JAK DÁL

Samostatně hospodařící rolníci vstupují do dalšího hospodářského roku. Pro některé je to již čtvrtý rok samostatné práce. Ti, kteří začali ihned po té, co jim to zákony a předpisy umožnily, jsou již vybaveni nutnými zkušenostmi pro provoz zemědělské výroby. Měli již možnost zorientovat se ve složitě administrativě s hospodařením spojené. Uvědomili si, že se své práci musí cele věnovat, že musí bojovat s nástrahami, které proces zemědělství provázejí. Počáteční potíže musel každý svým úsilím překonat. Ti další, kteří nastupují v dnešní době k hospodaření se setkávají se stejnými problémy jako ti první, mají však výhodu, že se mohou poučit na chybách těch prvních. Ti první měli ale výhodu např. pokud jde o dotace a různé výhody, které v tu dobu byly velmi nutné. Bez tohoto by se nedalo začít. Cílem vlády bylo nejen započít tuto soukromou zemědělskou činnost, ale i její rozvoj. Pro orientaci je třeba uvést, že na práci v zemědělství v Rakvicích se podílí dá se říci celá obec, někdo jak zahrádkář nebo při své práci po svém hlavním zaměstnání obdělává svou vrácenou půdu. Jiný jako soukromý hospodář jako své hlavní zaměstnání a zdroj svého jediného příjmu.

Od vydání zákona o půdě uplynuly bezmála tři roky. Mezi zemědělským družstvem a mezi oprávněnými osobami, které hospodaří na půdě, zůstává řada nevyřešených otázek, které vytvářejí atmosféru napětí. Často není na jedné nebo na druhé straně dobrá vůle se dohodnout, chybí vstřícnost, kterou vydané předpisy a zákony předpokládají. V důsledku toho zákonně lhůty pro majetkové vypořádání jsou mnohdy o dva roky překročeny. Jsou případy, kdy nejsou dořešeny otázky nájemních smluv podle zákona o půdě, a to zejména u vlastníků půdy, kteří se o nájem nehlásili. Velmi závažným problémem se stává otázka vydávání majetkových podílů samostatně hospodařících rolníkům. Rozpory často vyplývají z nepochopení skutečnosti, že majetkový podíl není tvořen penězi, ale je tvořen věcmi. Mnohdy majetkem těžko dělitelným a nebolehce dělitelným. Zde je ale prostor pro obě strany pro vstříchný přístup obou stran. Jedna skutečnost tu hraje důležitou roli. Je to otázka ocenění majetku a otázka použití majetkových podílů na úhradu vydaného majetku. Obě strany družstva i oprávněné osoby si musí uvědomit, že majetek, který se vydává, nepatří nějakému neurčenému kolektivu, ale jde o majetek "všech oprávněných osob" s tím, že všechny tyto oprávněné osoby mají rovná práva nejen vůči družstvu, ale i vůči sobě navzájem.

Aby se proces majetkových vypořádání urychlil, došlo k novele zákona o půdě. Podle této novely je možné nároky oprávněných osob slučovat, a to jak nároky restituční, tak nároky podle zákona o půdě. Takto může postupovat jako skupina oprávněných osob, sloučit své pohledávky a převzít velký objekt. Nebo také osoba samostatná, která převezme smluvně od oprávněných osob jejich pohledávky a smluvně jim jejich nároky zajistí. To záleží na dohodě. Touto novelou k zákonu o půdě je dán prostor pro obě strany.

Vláda, parlament a ministerstvo zemědělství a ostatní orgány hledají cesty jak vypořádat majetkové vztahy mezi družstvy a oprávněnými osobami, každý aby se mohl věnovat svému poslání - zemědělské výrobě. Sežije-li vyrovnání pohledávek pro neochotu družstva se samostatně hospodařícím rolníkem nebo další oprávněnou osobou, nabízí novela zákona o půdě a nařízení vlády k jejímu provedení vypořádání nároků formou konkurzů, dražbou atd. Řízení touto formou však má nastoupit až potom, když se nepodaří dosáhnout dohody mezi oběma stranami. Toto řízení je složité administrativně a značně drahé, a to na finanční prostředky a čas. Je zde přítomná otevřená otázka, kdo toto vše bude hradit - oprávněné osoby ze svého majetku.

Všechny tyto problémy a otevřené otázky vedou k prodlužování procesu vypořádávání nároků oprávněných osob, vyvolávají napětí a nedůvěru. Uplatňování nároků cestou soudů nebo cestou správního řízení nevede k rychlému vypořádání, protože žalob a stížností je tolik, že soudy a okresní úřady nemohou spory rychle řešit.

Nebudou-li určena další opatření ze strany parlamentu, zbývá více méně dobrá vůle dohody mezi družstvem a oprávněnými osobami. Obě skupiny ale musí vedle sebe žít, pracovat. Obě strany musí hledat vstříčné kroky k dohodě a k vzájemnému pochopení. Dospět k dohodě je v silách oprávněných i povinných osob. Mám za to, že při troše dobré vůle je vše možné.

Milan Horáček

Informace:

Od 1.7.1993 byla na našem okrese založena Agrární komora - všichni, kdo jsou zaregistrováni jako soukromí zemědělci, mohou do této komory vstoupit.

**Adresa: Agrární komora
nám. TGM 1
Břeclav**

Rakvické postavy, postavíčky, figurky

Dnes otvíráme novou rubriku o obyčejných, veselých či jinak zajímavých lidech naší obce. Jejich osudy spoluvtvářely historii Rakvic a dávaly jim životní štávu a typický slovácký nádech ...

K významným postavám Rakvic patřili odjakživa řemeslníci. Každý je znal, protože potřeboval jejich služby a oni se snažili dělat čest svému řemeslu a firmě.

... U Veselých uličky, vedoucí k družstvu, míval svůj holičský krámeček starý pan Dostál. Strihával ještě ruční mašinkou a to víte, že to kudlilo. Proto návštěva holiče byla pro nás kluky za trest. Navíc byl mistr Dostál už starší a nervní člověk a nesnášel, abychom se hlasitě bavili. Hned nás okřikl. Nejvíce nám nadával za zpocené a zasukované vlasy, které jen málokdy viděly hřebínek. Však jsme také obvykle běželi k holičovi hned z fotbalového hřiště. Proto si pan Dostál nejvíce zgustl, když nás mohl vzít mašinkou prostředkem hlavy a dohola. To bylo také nejlacinější a stávalo to dvě koruny.

Nejzajímavějším zařízením holičství byla pro nás kluky plivátka, která měl mistr u každého křesla. I při strihání dělal přestávky, aby si odkášlal a my jsme s napětím hleděli, zda se do plivátka trefí. Trpěl chudák chronickým zánětem průdušek a kašlal vlastně pořád. Ale trefovat se uměl, a to jedině jsme mu záviděli.

Řadu let přesluhoval a nakonec pro stáří a nemoc musel práce zanechat a krámeček byl zrušen. Mistr Dostál dožíval svůj život v tom malém domku u nádraží, který tam dodnes stojí. Zemřel v roce 1966 a nikdy mě nenapadlo, že budu svědkem jeho životního příběhu. Ale náhoda a osud zapříčinily toto:

Asi rok po smrti mistra Dostála přišel do Rakvic dopis z ruského přístavu Oděsy. Nějaký neznámý Rus, který tvrdil, že se jmenuje ing. Dostál (v ruštině se psal s měkkým znakem po l) hledal dopisem svého otce, který byl za I. války zajatcem v Rusku a tohoto syna zde zanechal. Byl jsem pověřen dopis přeložit a pisateli odpovědět. Nebylo těžké uhádnout komu dopis patří, vždyť Jan Dostál byl v Rakvicích jediný a přiznal se sem z vesnice Drahotuše. Bylo o něm

známo, že za I. války zajatcem byl a že si v Oděse otevřel holičství, a to mu pomohlo dobře přežít. Nikdy se ale nezmínil, že krámeček mu pomohla otevřít jeho ruská nevěsta a že s ní měl dokonce syna.

Ruský dopis zněl vyčítavě. Dostálův syn nemohl pochopit, že ho otec celý život nehledal a že ho nechal s matkou o hladu v tehdejší občanské válce v Rusku. Pan Dostál už odpovědět nemohl a mnoho věcí zůstalo neobjasněno.

Především - rozkaz k odsunu zajatců byl náhlý, pan Dostál musel odjet a jeho ruská žena byla teprve těhotná. Jak to všechno dopadlo se sám nikdy nedověděl. A hledat někoho v Rusku po zmatcích občanské války nebylo ani dost dobře možné.

Pan Dostál se vrátil do vlasti a usadil se natrvalo v Rakvicích. Se svou ženou vychoval dva syny. Žili spolu spokojeně a nic nenarušilo jejich manželství. Jen obě války pana Dostála poznamenaly. V I. válce byl zajat a ve II. válce byl těžce raněn a průstřel plic střepinou granátu mu vyléčil, v polním lazaretě ve Velkých Pavlovicích, věhlasný doktor Carda.

Když se paní Dostálová po smrti manžela na stará kolena dověděla o dopisu z Ruska, byla to pro ni rána. Nejvíce ji strašilo to, Rakvičané budou jejího Jana pomlouvat. Nemohla si to srovnat v hlavě a o žádném Rusovi nechtěla ani slyšet.

Ruský syn neměl zájem o dědictví a když se dověděl o smrti svého otce, chtěl pouze přijet na jeho hrob a dovědět se něco o jeho životě. Paní Dostálová odmítla a proto se setkání neuskutečnilo. Rus poslal i svoji fotografii a je na ní jakoby mistru Dostálovi z oka vypadl. Žádných pochyb o jeho pravosti rodina Dostálova nemá. Přijel dokonce na návštěvu do Československa, byl i v Brně, ale dál si netroufal. Po několika dopisech se navždy odmlčel ...

... A co k tomu dodat?

Jak lehké je nám soudit hrůzy a následky války, když jsme je sami neprožili. Vždyť všechny armády světa po sobě zanechávají i nemanželské děti a buďme rádi, že se snad už žádné války a odloučení mužů od rodin nedočkáme.

Když kráčím hřbitovem kolem pomníku mistra Dostála, vždy si pomyslím, kolik životních románů je na hřbitově ukryto a jak málo toho o osudech spoluobčanů víme ...

Rosťa Obhlídal

PAMÁTNÉ STROMY

Již od nepaměti uctíváme lípu jako náš národní strom. Byla symbolem majestátu češství a svobody, což potvrzuje i Jiráskova hra *Lucerna*. Po vzniku ČSR se lipová ratolest stala i součástí našeho státního znaku. Lípy přežívají dlouhá staletí a mnohé jsou i pamětníky husitských válek. Přesto za symbol Rakvic považujeme akát na návsi u Zachového, u kterého stávala i historická pumpa. Škoda, že byla v minulosti odstraněna. Bezpochyby by byla působivým památníkem starých časů.

Dle dávných obyčejů bylo smyslem života zasadit strom, postavit dům, založit si rodinu a mít syna. Strom přetrvával generace a byl památkou na naše prapředky. Stával se symbolem odkazu předků pro následující generace. Tím měl strom svoji historii a děj a byla mu vdechnuta jakási duše a památková hodnota.

V Rakvicích však existuje i jeden dub, asi jediný v obci, který má pro svého majitele mimořádnou cenu. Někdy v roce 1928 ho vysadil tehdy devítiletý Vít Obhlídal, který ho vykopal v Kozi, u které rodiče pracovali na poli a zasadil ho na dvůr svého rodného domu č.p. 470. Dubu se dařilo a s přibývajícím věkem majestátně košatěl. Za války byl Vít totálně nasazen a tragická náhoda tomu chtěla, že zahynul při spojeneckém bombardování v Německu v roce 1944. Letos je tomu právě 50 let. Dub má dnes objem 182 cm a rodina ho chrání jako památku na syna a bratra. Vítek zasadil i řadu meruněk. Dnes z nich zůstaly jen dva staré grbály, ale pořád ještě rodí a rodina Richterova je z pietních důvodů dodnes opatruje.

Stromy dodávají obci určitou tvář a architektonický vzhled. Když byla postavena měšťanka, byly k jejímu ozelenění přivezeny stromy až z Olomučan a pod vedením ředitele Hadaše vysázeny. A čím by byla Sokolovna bez jерlínů a kaštanů, které nám o letních hodech dávají blahodárný stín. A stejně i lípy a jерlíny u kostela. Škoda, že uschla lípa, kterou při vzniku ČSR zasadili učitelé Ladislav Heinige a Josef Reiter.

Krásným zákoutím Rakvic je i park v Nové ulici, který vysadil pan Ladislav Průdek. Co tam vyrostlo stromů a co fotbalistů! Na katastru obce máme dodnes topoly zasazené pokrokovým sedlákem panem Vajbarem - Macharou. A určitě tu máme nějaké stromy z doby Komyšla, starosty Krčky apod. Nejmhutnější ořech, jaký jsem kdy viděl, je ten Průdkův u obchodního domu. Určitě pamatuje nějaké to století.

Z dětství si pamatuji, že znakem Rakvic byly aleje hrušňáky, které se táhly celou dědinou i Novou ulicí. Na jaře byly díky nim celé Rakvice zahaleny v květech. A když hrušky zrály (říkalo se jim jakůbky), byly vítanou kořistí nás kluků. Nemuseli jsme říkat "Foukej, foukej větříčku..." Všude se našlo dost kamení a tak jsme hruškám snadno pomohli. Když hrušky dožily, byly Rakvice za starosty Stanislava Korčáka jednotně osázeny břízkami.

U dolní školy a kostela máme dvě památné lípy. Tu první vysadili žáci naší školy v roce 1968 na počest 50. výročí ČSR. Pod vedením pana ředitele Medlíka stáli všichni žáci kolem lípy v pozoru a zpívali hymnu. Za dva roky nato jeden občan z politických důvodů ulomil lípě korunu, protože ji pokládal za akt kontrarevoluce. Víím, kdo to byl, ale nechci ho jmenovat, protože víím, že se dnes za svůj skutek stydí. Lípa naštěstí vyrazila z kmene náhradní korunu, dnes roste vesele dál a její křivolakost jakoby ještě lépe symbolizovala složitý vývoj naší republiky. I to, jak jsme přes různé chyby a kopance spěli k demokracii. I stromy se zneužívaly politicky. A také dnes se najdou fanatici, kteří by je káceli jen proto, že je zasadili třeba komunisté. Naštěstí vítězí většinou zdravý rozum.

V současnosti máme přebytek potravin a hovoří se o zalesňování části orné půdy. Možná jednou dojde k tomu, že bude u nás vyčleněn pozemek, kde rodiče při narození dítěte zasadí strom a dítě si ho pak bude celý život opatrovat. To by byla účinná výchova lásky k přírodě, vidíte!

Ta krásná lipka před pomníkem padlých byla zasazena v roce 30. výročí osvobození. Dostala jméno lípa Simona, podle Simona Nasaridze, velitele dělostřelecké baterie, který Rakvice osvobodil. Původně měl lípu zasadit on sám, ale tehdy ho z Ruska nepustili. Přijel až o několik let později a měl z lípy velkou radost. Jeho zdraví bylo dvojnásobným zraněním za války podlomeno a už rok o něm nemáme zpráv. Je ale možné, že je to vinou válečného stavu v Gruzii.

Myslím, že by bylo dobré opatřit lípy pamětními tabulkami, abychom kolem nich procházeli s nábožnou úctou. A určitě by posilovaly naši národní hrdost, sebevědomí i lásku k rodné obci a jejím pamětihodnostem ...

Rosťa Obhlídal

Lovy beze zbraně

Pomalou se od Bilovic slunce sunulo nad Rakvice a vesele si pokukovalo po světě. Podívalo se nalevo, napravo, tam rozehrálo, tu zase polechtalo spáče po očním víčku a ve své bezstarostnosti vůbec netušilo, jaká zvláštní podívaná se mu ten den v rakvíckém katastru naskytne a zase se přesvědčí, jakým zvláštním tvorem je člověk.

To slunečné klidné ráno se v místním družstvu rozdělovala práce. Část lidu družstevního se vydalo do vinohradů, část do sadů, někteří do polí a zeleniny a jak to v takovém velkém hospodářství bývá, někdo se musel postarat o krmivo pro početný družstevní dobytek. Vozit posekanou kukuřici od kombajnu na krmení a siláž dostali za úkol traktoristi Vašek Sumec, Kája Rosol a Joža Konvička. Strýc Matěj Stárek jako nejstarší jezdil s kombajnem, všechno bylo jasné, vše proběhlo bez odmluv.

Práce jim šla pěkně ruky, strýc plnil jednu vlečku za druhou a tak se po třetím otočení pustili do svačiny. Sedli si kousek od traktorů, které nechali pomalu běžet a rozbalili si z domu nachystatné svačiny. U takové chlapské svačiny nesmí chybět cibule, česnek, pálivá paprika, zkrátka zeleniny není nikdy dost, zvláště když je po ruce dostatek masa. Ozval se Vašek Sumec.

"Chcelo by to eště kvašáky, to by si jeden pošmákl. Možná, že už by se v dědině nekdo našel, nekdo už bude mět, ale hledaj ho."

Všichni přikyvovali, představa kvašených okurek vehnala každému do úst chuchvalec slin.

"Esli chcete, tak pro ně skočím. Měl sem ich v pařeništi, tak skoro narostly. Uležený by měly byt taky. Šak už je to štrnást dní. Chvilěčku počkejte, mám to kúsek, hned' budu zpátky."

Strýc Matěj Stárek odešel a ve skupině se o stupínek zlepšila nálada. Traktory si pomalu pobrukovaly, skřivan pod oblaky chválil život písní a chlapcům bylo na pokraji kukuřice dobře. Ještě nesvačili. Čekali na strýce Stárka a jeho "kvašáky" a tak si chvíli krátili vyprávěním. Joža Konvička začal o upírech. Viděl film "Drakula", tak vyprávěl jeho děj. Všichni napjatě poslouchali a Joža když viděl, že vyprávěním zaujal, tak si začal přidávat. Napětí vzrůstalo. Dája Rosol oči mhouřil, Vašek Sumec je vyvaloval. Oblaka jakoby potemněla a bytosti nadpřirozené vstupovaly do kukuřice.

Strýc Matěj Stárek se pomalu vracel neposečenou kukuřicí s příjemným pocitem v duši. Náhle se zastavil a zaposlouchal se do hrůzného vyprávění svých spolupracovníků a v mžiku se rozhodl, že je ještě zpestří. Byl náruživý nimrod, mnoho let dělal i hospodáře v místním mysliveckém spolku, dobře znal okolní přírodu, znal pohyb zvíře a dobře věděl, že se divoká prasata zatoulají až k vesnici.

Odložil sklenici s okurkami mezi kukuřici, postavil se na všechny čtyři končetiny a za hlasitého chrochtání se začal prodírat porostem sem a tam. Vlivem nálady vytvořené hrůzostrašným vyprávěním byl účinek strýcovi myslivecké vložky okamžitý, až překvapivý. Joža Konvička už nedopověděl svůj příběh hororový, upír už nevysál svoji oběť, protože posluchači se rozprchlí na všechny strany. Vašek Sumec se vrhl bezhlavě k nejbližšímu traktoru, s vyvalenýma očima vyskočil bez pomoci rukou na přední

kapotu a v hrůze objal výfuk pomalu běžícího stroje. Smrad ze spáleného lidského masa se snesl až do kukuřičného lánu k nosu strýce Strárka. Ten se postavil a v úžasu sledoval další záhranné akce svých spolupracovníků.

Kája Rosol se vrhl k traktoru, ale ať škulal dveřmi jak chtěl, neotevřely se, proto se snažil zachránit holý život na prázdné vlečce, ale v té rychlosti noha nešla tam kam měla a Kája se válel mezi železnými tyčemi. Zařval jak chycené zvíře do pasti a bylo mu všechno jedno. Zlomená ruka bezvládně visela podél těla.

Poslední ze svého pohodlného místa vystartoval Joža Konvička. Viděl, že do traktoru se nedostane, na traktor se nevejde, proto zvolil místo pod vlečkou, aby se skryl za gumové kolo, ale z bočnice visel zapomenutý kus drátu a co čert nechtěl, zachytil se Jožovi za montérky a vrátil ho spátky na okraj vlečky. Hrůza mu projela celým tělem, rozum přestal pracovat, jen pud sebezáchovy tlačil tělo kupředu.

"Už mě drží, už měžere, maminko, maminko, zachraňte mě, nenechte mě tady, já nechcu umřít," křičel Joža z plna hrdla.

Jak vtě hrůze zabral, přeprané montérky povolily a Joža velkou silou znásobenou váhou svého těla byl vymrštěn směrem na přední kolo, ze kterým očekával záchranu. Štěstí měl, že bylo gumové, jinak by se zabil. Narazil na něj přímo svým vysokým čelem až se otrásla celá vlečka.

Strýc Matěj Stárek vyšel nejistě z kukuřice a podívá:

"Co blbnete chlapi. Nerozumíte srandě? Nesu vám ty kvašáky, tož podte ochutnat." Nikdo už nejedl, nikdo už nepracoval. Výsledek akce o záhranu života před černou zvířetí byl smutný. Vašek Sumec měl ruce bez kůže, Kája Rosol si přidržoval zlomenou ruku a Joža Konvička měl čelo vystouplé jak beran, jenom mu chyběly rohy. Strýc Matěj Stárek se pomalu a nenápadně ubíral ke svému kombajnu. Co bude dál, na to raděj nepomýšlel. Sklenice okurků smutně stála na okraji lánu a sluníčko po malém zastavení nad rakvíckým polem pokračovalo ve své každodenní pouti. Kdo by se pozorně podíval, mírný úsměv by spatřil ve slunečním svitu.

Zdeněk Pohl

ZÁKLADNÍ ŠKOLA RAKVICE

Fejetonově:

Ve světě dospělých se ze všech koutů ozývají samé stížnosti. Tu na vysoké daně, tu na nedostatek financí, tu na nesolidnost některých úředníků a podnikatelů, prostě vydali jsme se na cestu demokracie a ta skrývá ve svém uzlíčku to dobré, ale i to špatné. I do školy proniká zaklínadlo těch, kteří bojují za svou věc ze všech sil a podle svého čistého svědomí.

Kdo však vyslechne ty méně dospělé?

Jsme vždy připraveni trpělivě komunikovat se svými dětmi?

Podnikáme, ženem se za lepšími zítřky a často na své potomky zapomínáme. A oni si žijí svými starostmi, bolestmi, ale i legrací. Svými vtípky okořeňují hlavně dobu přestávek ve škole. Často srší nápady, co by se mělo ...

Aby na sebe upozornili, rozhodli se žáci 8. tříd vydávat svůj třídní časopis. A aby toho nebylo málo, jsou tu hned časopisy dva. Probírají a propírají tu vše, co je zajímavá a co je pálí. Najdete tu humorné veršovánky, nákresy, fotografie, jednoduché křížovky, vlastní vyprávění na pokračování, módu, sport, populární zpěváky, kritiku školy i blízkého okolí, otázky k sexuální výchově. Nahlédněte do nich, budou nás zajímat názory všech.

1. číslo - "OSCARA" - vyšlo 28. února 1994. Druhý "Špízmen" (nezávislý časopis širokého okruhu) vyšel 1. března 1994. Je určen všem "teenagerům" (týnejdžrům), osobám ve věku od 13-ti do 19-ti let. Hlásá zprávy jako hrom. A jako hrom také ve škole zapůsobil. Vezměte na vědomí, že jsou to práce samotných žáků. Text, grafická úprava, fotografie i vtištění, všechno je jejich práce. Je na nás, dospělých, zda je budeme umět povzbudit, pochválit a trpělivě vysvětlit spoustu problémů, které kolem sebe vidí.

Na závěr několik informací:

- Již druhým rokem slouží našim žákům počítačová učebna. Je o ni obrovský zájem. Učí se tu nejen řešení složitých příkladů, ale dá se tu zajímavě zopakovat pravopis JČ, procvičovat německá konverzace. Nechybí ani počítačové hry. Celý den je její kapacita plně využita.
- V druhé polovině měsíce ledna t.r. odjeli žáci 7. tříd na týdenní lyžařský výcvik do Bílé v Beskydech. Moc se jim tam líbilo. Potvrdil to i videofilm, který zde byl natočen. Možná budou mít o něj rodiče zájem.
- V rámci přípravy nového školského zákona a hledání forem nové transformace školství byla u nás zřízena 1. třída "Obecné školy". Dětem se škola hrou velmi líbí. Můžete se kdykoliv za nimi přijít podívat.

Ostatně - každé první úterý v měsíci se konají konzultace učitelů s rodiči. Začínáme vždy v 18.00 hodin. Přijďte!

E.F.

Ohlasy Zpravodaje

Nejvzácnější ohlas nám přišel z města Twin Falls v USA. Zde žije náš rodák František Pohanka, o kterém jsme psali a který vyrostl na hájovně u "Facky". Ve vzpomínkách se vrací zpět, kdy s tatínkem brouzdali po lese. Píše, že na hájence bylo vždy dost medu a másla a maminčiny namazané krajíce klukům vždy znamenitě chutnaly. Dále píše:

"Bohužel, když jsem před rokem navštívil to místo, kde stávala hájenka a kde jsem prožil své útlé mládí, tu milovanou hájenku jsem už neviděl. Místo ní prázdná plocha s plevelem pod paže vysokým. Škoda té staré hájenky, pole a les dávaly naší rodině nadmíru spokojené živobytí.

Dívám-li se nyní zpět na můj život zde v USA, musím říci, že bylo důležité něco podniknout mimo mého zaměstnání, aby se člověk co možná nejrychleji finančně zajistil. Nebál jsem se koupit si farmu. 50 % jsem za farmu zaplatil a 50 % jsem splácel dalších 10 let. Mezitím dorůstaly děti. Mám 3 dcery a 1 syna. Bohudík jsem všem mohl dát vysokoškolské vzdělání. Musím však přiznat, že to bylo možné proto, že jsem každý den po zaměstnání pracoval na farmě.

Vyřídte všem ve Zpravodaji moje nejsrdečnější pozdravy." Dále píše: "Vidím ta jména ve Zpravodaji - Obhlídal, Vajbara a Kamenský - to jsou vzdálení příbuzní mojí maminky. Pak je mi známá celá řada jmen ještě z doby, kdy jsem byl školákem v Rakvicích. Jsem rád, že se ti mladí nebojí jít do různých zaměstnání.

František Pohanka, Twin Falls, USA

Pan Pohanka také vysoce ocenil odborné knihy právnícké JUDr. Režného a obdivně se vyslovil i k jeho současné spisovatelské činnosti.

Paní uč. Straková si také ráda pročítá stati JUDr. Režného a vyjádřila se k nim takto: "Nechápu, kde doktor suché právnícké vědy vzal v sobě toliko lyriky při

popisování rakvice přírody. Nepochybně jest to působením jeho milé ženy Jeničky, se kterou spolu prožili tak vzácně harmonický život, vzájemně se obohacující ...

S velmi příznivým ohlasem se u starších Rakvičanů setkal článek Františka Šelleho o panu Františku Švástovi. I z naší kroniky je známo, že tento vzdělanec šířil svoje poznatky o cestování do ciziny (Itálie-Rím, Paříž) a také novinky o událostech ve světě. Od něho se Rakvičané dověděli o zkáze Titaniku v roce 1912. Televize ani rádio neexistovaly a takové zprávy se za pomoci místních vzdělavců, kteří odebírali noviny, šířily mezi lid šeptanou propagandou. Tak se také šířila osvěta a za pomoci besed a přednášek i nové poznatky ze zemědělství. Pan František Švásta zemřel v roce 1942 ve věku 76 let a zanechal po sobě hodnotnou a rozsáhlou knihovnu.

Na příznivém hodnocení Zpravodaje má velký podíl i jeho výtvarná hodnota. Zvláště historické články jsou působivě doplněny dobovými obrázky. Za pohotovou a odborně zdatnou ilustraci Zpravodaje patří poděkování Františku Zachovi, který jen potvrzuje, že malířská múza rodiny Zachovy zasáhla i jeho. Zkrátka - jablko nepadlo daleko od stromu.

Staropražští Heligonkáři vydali kazetu svých písní a mezi ně zařadili i píseň "Vlny zrádné Dyje", jejíž znění a nápěv si vyžádali u našeho obecního úřadu. Za pohotově splnění jejich žádosti zaslali na OÚ poděkování a darem 3 uvedené kazety. Za kolektiv pražských Heligonkářů poděkování zaslal manažer Štěpán Kozák.

Napište nám, čím ještě více obohatit Zpravodaj a o čem byste se chtěli dovědět. Rádi vše přání splníme.

Redakce

Největší vítězství - fotbalové vzpomínání

V roce 1958, kdy začala éra rakvícké kopané, bojoval Sokol Rakvice o postup do II. třídy. Hrála se tehdy neobvyklá tříkolová soutěž: rok 1957 jaro-podzim a jaro 1958. Naším největším soupeřem byl Sokol Ladná, který si stále udržoval stejný počet bodů s námi. Měli jsme tehdy obavy, aby nám páni na "Sekci" postup nevzali např. kvůli skóre. A tak když soutěž skončila, měli jsme hrát ještě jedno odložené utkání se Sokolem Velké Němčice.

Utkání se hrálo v Rakvicích v sobotu 12. 7. 1958 a trenér dal pokyn hráčům nastřílet co nejvíce branek. Mužstvo si vzalo pokyn k srdci, bojovalo nadšeně a zasypalo soupeře kanonádou střel. Již v polovině utkání byl stav 10:0 pro nás. V kabině našich hráčů však bylo o poločase dusno. Náš nejlepší střelec

Hřiba M. nedal ještě ani gól a psychicky to neunesl. Doslova brečel a všem vyčítal, že mu nikdo nenahrává. Ve druhém poločase se střelecky bohatě dařilo i jemu a tak nakonec vše skončilo k všeobecné spokojenosti. Za stavu 18 : 0 se strhla průtrž mračen a utkání bylo asi 20 minut před koncem ukončeno. Kdoví jaká pohroma by Němčice ještě potkala. Naším hráčům góly stačily k nejlepšímu skóre v tabulce a tak se spokojili s daným stavem, který je rekordem našeho Sokola v mistrovské soutěži vůbec. O góly se podělili: Hřiba 5, Burýšek 4, Konečný (Orsi) 4, Průdek R. 3 a Rozsypal Břeťa 2.

Po tomto zápase bylo sekcí stanoveno, že o postupu rozhodne zápas Rakvice - Ladná na neutrální půdě ve Strachotíně. Bojovné utkání, plné napětí, jsme vyhráli 2 : 0 a obě branky dal Průdek Radýšek.

Trenér do své kroniky k tomuto zápasu poznamenal jedinou větou: "Velký den Burýška a Foukala v brance." Mužstvo, které vybojovalo slavný postup hrálo v sestavě:

Foukal Miroslav
Blažek Václav - Konečný Josef
Nečas Václav - Blažek Ladislav - Žďárský Václav
Průdek Radek-Hřiba Miloš-Rozsypal Mir.-
Burýšek Mir.- Grégr Milan
Trenér: Ant. Blažek

Fotbaloví fanoušci většinu hráčů označovali přezdívkami a dle nich mužstvo snů vypadalo takto:

Mirólek
Drzek - Orsi
Měsíc - Kakin - Kašák
Radýšek - Hřiba - Šišenka - Burda - Pacula
Trenér: Žula

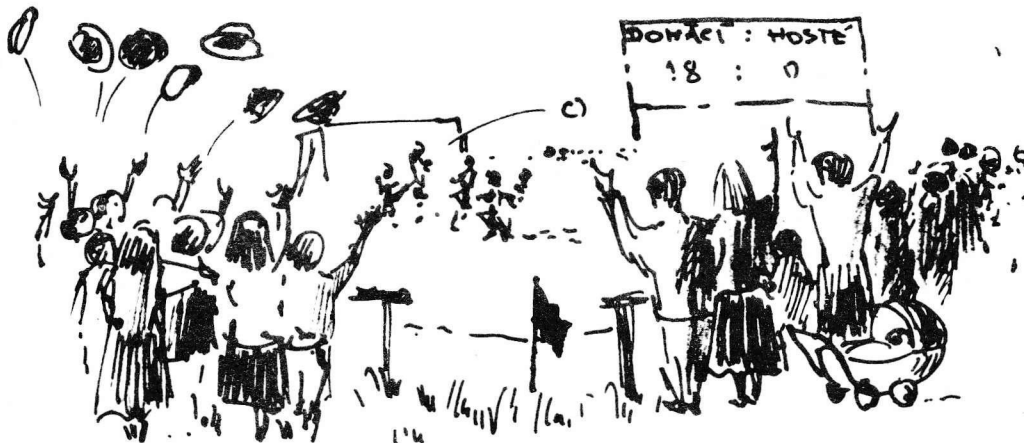
Vyšší třídu jsme v dalším ročníku vyhráli s velkou převahou, takže nejnepěněji vybojovaný postup byl

kupodivu ten ze III. třídy. Z tehdejšího mužstva jedna z opor naší obrany - Blažek Václav - už nežije. Na jeho poctivé výkony dělníka fotbalového hřiště zůstaly v kronice a v hlavách pamětníků už jenom vzpomínky. Trenér ho kritizoval za nedodržování životosprávy, ale vždycky, když přišel Vašek na hřiště, nechal tam duši. Ležemě hrát snad ani neuměl.

A když vy mladí uvidíte stát před domem o berlích Břeťu Rozsypala, vězte, že i on byl jedním z aktérů těch dob. V roce 1954 ho trenér v kronice chválil za nejstabilnější výkony v mužstvu. Ještě v roce 1958, když již pomalu končil, vsítil 6 gólů a z toho 2 zmiňovaným Němčicím.

Každé mužstvo má svůj vrchol a pak generační problém střídání stráží. Kéž by se nám brzy v nové ulici, na Trávníkách a na ostatních pláčkách zrodila nová generace, která posune rakvický fotbal zase kupředu...

Rost'a Obhlídal

Přání k Velikonocím

*Církev nás vybízí v době postní,
abychom nově objevili Boha a ve spojení
s ním opět našli radost a plné štěstí.*

*Kéž nás nic ze stvořených věcí
nepoutá natolik, aby nás to zastavilo
na cestě k obrácení. Kéž o Velikonocích
prožijeme ve spojení s Pánem své vlastní
vzkříšení k novému životu.*

*Kéž prožijeme to, co sv. Terezie
vyjádřila slovy: Bůh je nekonečná radost,
pouze v něm budeme plně šťastni.*

*S přáním požehnaných svátků
velikonočních
P. Alexa František adm.*

Velikonoce

Bývávalo

Vlahý větřík čachrá les
ze spánku probouzí se stromy.
Fialkami se modrá mez
do Říma odletěly zvony.

Strejček Nič tam u měšťanky
do průvodu kluky řadí.
Přichází jich požehnaně
s trakaři s řehťáčkami.

Kluci zvoní místo zvonů
za poledna, za klekání.
Než se vrátí z dalek domů
posvěceny vzpomínkami.

Před dveřami panimámo
stojím, stojím, smutně.
Otevřete na chvílečku
provětrám vám sukně.

Velkou chybu uděláte
když mě dovnitř nepustíte.
Jak vás žila nepohladí
tak do roka zprašívíte.

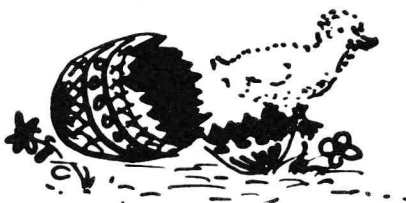

Vrbo, vrbo, vrbovitá
dej mi svoje vlásky.
Žilu velkou udělám si
sobě do pomlázky.

Spletú mně žilu stařeček
vyšlahám si kopu vajíček.
Žlutý, modrý, červený
nekde dajú čokoládový.

Dívko, mladá dívko
hodně vajíček vymaluj.
Šlahat přijdou chlupci
tak je pěkně podaruj.

Vajíčko, pestré vajíčko
kdo jen tě maloval?
Z lásky jsem ho malovala
abys mě miloval.

Okolo kostela, okolo parku
honí tam děvčičku
skupina stárků.
Žilami zatočí
červená se kuže.
Žádného ze stárků
nechce mít za muže.

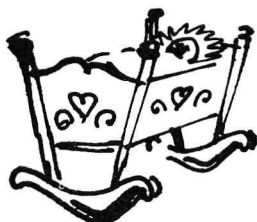
Společenská kronika

Sňatek uzavřeli:

Břetislav Osika - Jana Marešová (Rakvice)
Kamil Němec - Jaroslava Lindnerová (Starovičky-Zaječí)
Radoslav Žďárský - Martina Vincencová (Zaječí)
Vladimír Sláma - Jarmila Rajchová (Přítluky-Letonice)
Pavel Dirbak - Jarmila Stránská (Hr. Králové-Rakvice)
Jan Příbyla - Irena Pokorná (V. Bílovice-Rakvice)
Miroslav Moudrý - Jitka Rampáčková (Rakvice)

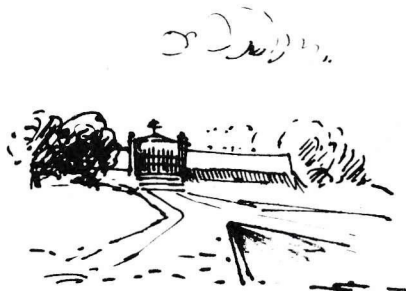
Po všechna léta necht' láska v srdcích pobývá.

Narozené děti:

Michnová Veronika	čp. 741
Foukal Radek	102
Horáčková Kateřina	141
Jedličková Aneta	95

Ať život dětí jak čistá voda plyne!

Zemřeli:

Frybert Silvestr	ve věku 80 let
Moudrá Hedvika	81 let
Bartošic Josef	68 let
Jáchymková Marie	80 let
Machač Jaroslav	41 let
Šmída Josef	52 let
Rejentíková Pavlína	92 let
Opršal Mojmír	74 let

Život se ztratil jak slza na tváři.

Noví občané:

K trvalému pobytu v naší obci se přihlásili tyto občané:

v roce 1992

Průdek Věroslav	Polní 45
Švástová Anna	Nádražní 646
Švástová Jana	Náměstí 240
Lukeš Václav	Ulička I 208
Vašatová Marie	U měšťanky 818
Knápek Roman	Dolní 30
manželé Bukovských	Nádražní 807
Obhlídalová Radomíra	Polní 654
Holka Julius	Ulička III 352
Šmídová Jana	Nová 468
Jilčíková Ivana	Nová 482
Foukalová Ludmila	Nádražní 628
Čech Josef	Nádražní 573
Vavřík Jan	Horní 388
Bučňák Karel	Nádražní 736
manželé Fridrichovi	Nová 809
Václavčíková Dana	Dolní 98
Jordánová Kamila	Horní 178
Vejrosta Pavel	Svislá 119
Medková Marta	Dolní 169
Medek Jiří	Dolní 169

v roce 1993

Lacinová Dana	Nádražní 670
Lacina Libor	Nádražní 670
Ing. Průdková Hana	Dolní 34
Filová Alžběta	Polní 622
manželé Kuběnovi	Polní 655
manželé Břečkovi	Nádražní 670
manželé Buriovi	Nová 500
manželé Böhmovi	Družstevní 718
Boháček Pavel	Nádražní 653
Holubová Nora	Nádražní 586
manželé Blažkovi	Náměstí 25

Vítáme Vás v Rakvicích!

Oprava chyby v minulém čísle:

Omlouváme se za mylné oznámení týkající se jubilea. Manželé Božena a Ferdinand Filípkovi žijí spolu šťastně 65 let! (Omylem bylo uvedeno 60 let.) K neobyčejně vzácnému jubileu ještě jednou blahopřejeme.